

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośniami i w agencjach . . .	2,65 "
Na pocztę, już z odnośniami . . .	2,80 "
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 "
Na pocztę już z odnośniami . . .	8,67 "

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — — części kwoty abonamentowej. — —

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio lam. lub jego miejsca 15 gr.
w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm.
3 lam. lub jego miejsca 40 gr. w dziale
redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Piątek: † Zofii
Sobota: Jana Nepomucena Kapł.

CHOJNICE, sobota dnia 16. maja 1931 r.

Słońca wschód 3.45 zachód 19.20
Kiełczyca wschód 3.08 zachód 17.36

Więści o krótkiej treści

Krwawe demonstracje

Stokholm. Podczas demonstracji strajkujących w Franö (Norland) przyszło do starcia z wojсками. 5 demonstrantów z rękami związanymi, 6 osób rannych.

Kairo. Na przedmieściach przyszło do starcia strajkujących robotników z policją. 7 osób zostało zabitych, 60 ciężko rannych.

Kairo. Podczas wyborów przyszło tu do krwawych starć, których ofiarą padło 18 zabitych.

Zamknięcie dziennika za obraze Treviranusa

Opale. Wychodząca tu „Oberschlessische Tageszeitung“ zakazana została na 3 dni za „złośliwe zniesławienie“ ministra Treviranusa.

Stopa dyskontowa Banku Angielskiego

ustanowiona została w wysokości 2 i pół od sta.

Plan mobilizacyjny Stanów Zjednoczonych

ogłoszony w Waszyngtonie przewiduje, że stan liczebny armii w razie wojny wynosić może 11 milionów.

Konfiskata majątku Alfonsa Bourbońskiego

Madryt. — Rada ministrów postanowiła skonfiskować wzgl. wywłaszczyć cały majątek prywatny ekskróla Alfonsa., któremu zarzuca się popieranie ruchu antyrepublikkańskiego w kraju.

Zmiany starostów

Warszawa. Mieczysław Pożerski, prowizoryczny starosta powiatowy w Gdyni, został mianowany starostą pow. nieświeckiego.

P. Jerzy Sarnowski, starosta powiatowy w Nieświeżu, został mianowany starostą powiatowym w Kartuzach.

P. Henryk Bidukiewicz, starosta powiatowy w Kartuzach, został mianowany starostą powiatowym w Garwolinie.

Stan bezrobocia

Warszawa. — Według Danych Państwowych Urzędów Pośrednictwa Pracy liczba bezrobotnych w Polsce w dniu 9 maja rb. wynosiła 346.001 osób, co w porównaniu ze stanem z dnia 2-go maja wykazuje spadek liczby bezrobocia w ciągu tygodnia o 9.101 osób.

Imieniny Ojca świętego

Citta del Vatican. We wtorek przypadają imieniny Ojca św.

W związku z tem rano wszyscy przebywający w Rzymie Kardynałowie, a w tej liczbie J. Em. ks. Kardynał Prymas Hlond, złożyli Namieśnikowi Chrystusowemu życzenia w zbiorowej audjencji, która odbyła się w bibliotece prywatnej i trwała pół godziny. Papież w radosnym i wesołym usposobieniu przyjął życzenia, złożone przez Kardynała dziekana Graniö di Belmonte, odpowiedział na nie w krótkich, serdecznych słowach, rozmawiał przez pewien czas z każdym z członków śm. Kolegium z osobna.

Doumer prezydentem Francji

Paryż. Zgromadzenie Narodowe w Wersalu wybrało w środę popołudniu w drugim głosowaniu prezydenta Senatu Pawła Doumera prezydentem Republiki Francuskiej 504 głosami, przeciwko kandydatowi radykałów Marraud, który otrzymał 334 głosy.

W pierwszym głosowaniu kontrkandydatem prezydenta Doumera był minister spraw zagranicznych Briand, jednakowoż wycofał on swą kandydaturę, otrzymawszy w pierwszym głosowaniu 401 głosów przeciwko 442 głosom, jakie padły za Doumerem.

Nowy prezydent Republiki francuskiej

P. Paweł Doumer, nowy prezydent Republiki Francuskiej, urodził się 22 marca 1857 roku w Aurillac, dep. Cantal we Francji środkowej. Pochodzi on ze sfery inteligencji zawodowej i sam był przez dłuższy czas profesorem i publicystą, zanim przeszedł do czynnej polityki.

W roku 1888 został wybrany poraz pierwszy deputowanym z departamentu Aisne, gdzie przedtem osiadł na stałe. W latach 1895, 1896 wszedł po raz pierwszy do rządu, obejmując tekę ministra finansów. Później otrzymał nominację na stanowisko gubernatora Indochin, gdzie dał się poznać jako bardzo dzielny administrator i człowiek silnej ręki, współpracując bardzo ściśle z dowódcą wojsk francuskich w Indochinach gen. Gallienim, znanym i sławnym z czasów wojny światowej, dowódcą Paryża i konkurentem marszałka Joffre'a do laurów twórcy zwycięstwa w pierwszej bitwie nad Marną.

Bestfalskie zamordowanie ucznia gimnazjalnego przez zbirów ukraińskich

Lwów. W wtorek przed godziną 22-gą popołudniem zostało na chodniku, ul. Królowej Jadwigi zagadkowe morderstwo, które ze względu na swoje tło polityczne, postawiło na nogi całą policję lwowską.

Do idącego ulicą Król. Jadwigi ucznia gimnazjum Rusina Bohdana Kazanińskiego przystąpili w pewnej chwili dwaj osobnicy i strzelili doń z tyłu z rewolweru, raniąc go śmiertelnie. Po dokonaniu zamachu sprawcy zbiegli. Wezwane pogotowie ratunkowe stwierdziło, że Kazaniński ma dwie rany postrzałowe i po zaopatrzeniu odwiezł go do szpitala, gdzie w dwie minuty po przybyciu zmarł, nie przesłuchany przez policję.

Na miejsce zbrodni zjawili się władze policyjne

z naczelnikiem urzędu śledczego inspektorem Sztabą na czele. Dane, zebrane w czasie doraźnych dochodzeń wskazują ponad wszelką wątpliwość, że zbrodnia ma tło polityczne.

Bohdan Kazaniński był uczniem 8 klasy IX gimnazjum. Przeszedł on przed kilkunastu dniami egzamin do szkoły, będąc niedopuszczony do egzaminu dojrzałości z powodu złych not w trzech przedmiotach. Był to jeden z nielicznych Rusinów, uczęszczających do polskiego gimnazjum państwowego.

Dochodzenia prowadzone są z całą energią pod wytrawnym kierownictwem naczelnika wydziału śledczego nadkomisarza Żbikowskiego i niewątpliwie uwięzione zostaną skutkiem.

Tajemnice wojskowe Prus Wschodnich

Berlin. Telegraphen - Union podaje: Minister Reichswchry wyraził swe uznanie nadporucznikowi v. Langheim, podoficerowi Ruhloff i starszemu żołnierzowi Heldt za ujęcie francuskich oficerów, którzy w dniu 18 kwietnia 1931 roku usiłovali fotografować w Prusach Wschodnich urządzenia wojskowe które muszą być trzymane w tajemnicy(!)

Zaznaczyć należy, że na mocy traktatu Wersalskiego Niemcy musiały znieść szereg fortyfikacji w Prusach Wsch. i nie wolno im było budować nowych. Fortyfikacje te badała swego czasu specjalna komisja wojskowa aliantów, która stwierdziła szereg poważnych uchybień. Obecnie — jak wi-

dać z oświadczenia ministra Reichswchry — Niemcy mają tam wiele do ukrywania.

Briand podał się do dymisji

Paryż. — Briand wniósł prośbę o zwolnienie z urzędu ministra spraw zagranicznych uważając, że wynik głosowania na prezydenta Republiki wykazał iż większość parlamentu nie ma zaufania do jego polityki zagranicznej. — Na prośbę premiera Laval wyjechał Briand tym razem jeszcze do Genewy na obrady komisji gospodarcz. Laval żywi nadzieję, że powiedzie mu się nakłonić Brianda do pozostania na stanowisku do 13 czerwca, w którym to dniu, po przejściu urzędu prezydenta Republiki przez Doumera, ustępuje cały gabinet.

40-lecie Encykliki „Rerum Novarum“

15. maja 1891 r. — 15 maja 1931 r.

(Dnia 15 maja przypada 40-lecie ogłoszenia przez Papieża Leona XIII Encykliki „Rerum Novarum“. W związku z tem w Rzymie odbywają się od 13—17 bm. uroczystości jubileuszowe, na które przybyły pielgrzymki z całego świata. Z parafii chojnickiej bierze udział w pielgrzymce do Rzymu ks. Borzyszkowski. Wykład o Encyklice wygłosił już w Tow. Mężczyzn Katołków ks. kanonik Makowski.)

Wszystkie encykliki Papieża Leona XIII. — a jest ich 38 — czy to natury religijnej, czy społeczno — politycznej, tworzą jeden wielki systematyczny plan odrodzenia społeczeństwa ludzkiego w nigdy niewyczerpanych i życiodajnych Prawdach Objawienia Bożego, stosowanych tak do życia indywidualnego, jak i społecznego. Najwięcej znaną z nich jest bezsprzecznie encyklika „Rerum Novarum“ traktująca o kwestji robotniczej, gdyż nie tylko zajęła się palącym podówczas problemem pracy i stosunków kapitału do pracy, ale stanowi program i wytyczną dla ekonomji społecznej i stała się regulatorem tej dziedziny życia ludzkiego, która, obracając się dookoła dóbr materialnych, zawsze jest aktualną i bliską człowiekowi.

Ktokolwiek bliżej rozpatrzył się w encyklikach Leonowych a w szczególności w encyklice „Rerum Novarum“, musiał dostrzec ideową łączność doktryny papieskiej z temi zasadami, na których budowal swój gmach wiedzy teologicznej i społecznej Ksiądz scholastyki, Tomasz z Akwinu. Dzieła św. Tomasza z Akwinu z zakresu ekonomji nie mają bynajmniej charakteru teorii ekonomicznej, ale oceniają tylko istniejące warunki ekonomiczne z etycznego (moralnego) punktu widzenia. Leon XIII. też nie jest teoretykiem ekonomji, lecz, zajmując to same z Tomaszem stanowisko względem rzeczywistych ówczesnych zagadnień, opierając się na tej samej strukturze myślowej, stosuje zasady katolickie do współczesnych sobie warunków.

Już jako młody student Joach. Pecci, późniejszy Papież Leon XIII., rozpoczął studjum dzieł Tomasza z Akwinu. Zostawszy biskupem w Perugji, zatapia się coraz więcej w „Summach“: Tomasza, a kiedy synod prowincjonalny w Spileto (r. 1849) poleca biskupom zakładanie akademji dla kształcenia kleru, biskup Pecci zamierza ją poświęcić wyłącznie nauce tomizmu.

Od tego czasu datuje się nadzwyczajny rozwój tomizmu, który dał katolickiemu duchowi świadomość jedności życia, myślenia i wiary i równocześnie świadomość łączności i ciągłości z epoką średniowiecza i Ojców Kościoła.

Kiedy ks. Joachim Pecci zasiadł na stolicy Piotrowej w osobnej encyklice „Aeterni Patris“ uczcił Tomasza, uczonego katolickim zalecił jego metodę i ustanowił Księżcia Szkoły patronem wszystkich szkół katolickich.

We wszystkich prawie encyklikach znajdujemy cytaty z Tomasza i jego argumentację, a encyklika „Rerum Novarum“ wykazuje dobitnie identyczność filozoficznej podstawy u obydwu mistrzów i nie pozwala wątpić, że dzieła Tomasza z Ekwino były pierwszym i naczelnym źródłem, z którego korzystał Papież robotników, pisząc swe robotnicze orędzie.

Ale na tem nie wyczerpuje się bynajmniej powstanie wspomnianej encykliki. Wiemy dobrze, że właściwym inicjatorem „Rerum Novarum“ był słynny biskup Ketteler, który — rzecz można śmiało — pierwszy uwypuklił religijno — moralną stronę kwestji społecznej. Idee biskupa Kettelera znalazły też wkrótce oddźwięk w prawodawstwie niemieckiem i innych krajów. Encyklika „Rerum Novarum“ zawiera je również, a Papież Leon XIII sam nazywa Kettelera „swym wielkim poprzednikiem“. We Francji przed ukazaniem się jeszcze encykliki robotniczej czynnym był w jej duchu hr. de Mun i jego szkoła, w Austrii Vogelsang, Lichtenstein, w Szwajcarii dr. Decurtius i słynna, przez niego kierowana „Union de Freiburg“, zajmująca się kwestją społeczną w duchu tomistycznym i będąca w ciągłym kontakcie z papieżem. Wielki wpływ miały również dzieła i myśli kardynałów Gibbonsa i Manninga i ogólnie znaną jest rzeczą, że właśnie Manning był jednym z pierwszych doradców Leona XIII przy układaniu encykliki o kwestji robotniczej.

Bezpośrednią okazją do wydania encykliki były relacje obydwu wspomnianych kardynałów o ciężkim położeniu robotników w ich krajach, a pozatem słynna pielgrzymka robotnicza z Francji w r. 1889, której przedstawiciele prosili Papieża, by zabrał głos w sprawie robotniczej i autorytatywnie osądził ciężkie warunki pracy.

I stało się, że 15 maja 1891 r. Leon XIII niekatolickiemu ujęciu gospodarstwa politycznego i społecznego przeciwstawił starą, kościelną naukę w tej dziedzinie, reprezentowaną w osobie Mistrza Średniowiecza, Tomasza z Akwinu. On wskazał na stan robotniczy, jako polityczną potęgę

przyszłości, On zwrócił uwagę na kulturalną potęgę stanu czwartego, który dotąd uchodził za balast (ciężar) państwowy. On wreszcie, prawdziwy Duszpasterz robotników, nie tylko otworzył drogę do ludu robotniczego, ale klerowi (duchowieństwu) całego świata zalecił i nakazał zbliżyć się w szczególniejszy sposób do robotników, do biednych i w dziedzicznych, by w ten sposób złączyć z sobą dwie największe potęgi społeczne: kler i lud.

Różne czynniki złożyły się — jak widziliśmy — na wydanie encykliki „Rerum Novarum“, ale ponad wszystkimi góruje geniusz Leona XIII który bystrością swego umysłu przejrzał istotę i prawa fizyczne nowoczesnego świata społecznego, zbudował gmach etyki społecznej na fundamentach, których ani zab czasu, ani burza rewolucji czy wojny nie zniszczy i nie zburzy tak, jak żadna moc ziemská nie przemoże nigdy dzieła Bożego na ziemi.

Ks. dr. Zygmunt Kozubski,
profesor Uniwersytetu Warszawskiego.

Nie mógł przeboleć spowodowanej przez siebie śmierci i utopił się

Toruń. — Zarządca majątku Józefówko, pow. chełmińskiego 31-letni Eryk Wernicke, powracając: onegdaj nocą z uroczystości rodzinnej z Wielkądza w stanie nietrzeźwym bryczką, zawadził kołem o poręcz mostu, co spowodowało katastrofę. Bryczka spadła do rowu 51-cio metrowej głębokości. Jadący wraz z Wernickim 24-letni Karol Bartz poniósł śmierć na miejscu. Wernicke odniósł tylko lekkie obrażenia.

Powróciwszy przy pomocy sąsiadów Wernicke wydał rano udającym się do pracy robotnikom zarządzenia, a następnie udał się do pobliskiego zagajnika, gdzie znalazłono później w torfowisku jego zwłoki.

Denat nie mogąc widocznie przeżyć faktu, że stał się bezpośrednią sprawcą śmierci Bartz, popełnił samobójstwo.

Chodził z kulą w sercu a zmarł na zapalenie wyrostka robaczkowego

Oliver Veale w czasie jednej z bitew na zachodnim froncie dostał postrzał w piersi. Kula utkwiała w sercu. Zdawało się, że los Veale'a jest przesądzony i że poniósł on błyskawiczną śmierć na polu chwały. Wbrew jednak wszelkiemu zdrowemu sensowi nie umarł on ani na polu chwały, ani w drodze do szpitala, ani nawet w szpitalu. Po dłuższym leczeniu powrócił do cywila jako jedyny w świecie człowiek z kulą w sercu.

Obrady kupców samodzielnych, z udziałem dyrektora Związku p. Radojewskiego w Chojnicach

zagałł prezes p. Hubert witając delegata zarządu głównego, przedstawiciela naszego pisma, oraz członka sekcji buchaliarów p. Lubackiego. Po podaniu do wiadomości kilku komunikatów, zarządził głos pan dyrektor, wskazując że w okresie inflacji stracił handel pomorski wskutek swej uczciwości wielką część swej substancji majątkowej i większość swych kapitałów obrotowych. Handel pomorski nie miał nigdy okresu dobrej konjunktury i walczyć musiał, i dotąd walczy z wielkimi trudnościami. Wprawdzie dzięki swej organizacji i wysokiemu poczuciu obywatelskiemu, zdołał kupiec polski w chwili rewindykacji wykupić z rąk niemieckich placówki handlowe, lecz boryka się z przeciwnościami i nikt w dzisiejszych przełomowych czasach z pomocą mu nie przychodzi, a jeśli przyjdzie to stawia warunki, których kupiec przyjmując nie jest w stanie. Olbrzymie świad. socjalne i podatkowe, brak kredytów długoterminowych otoczący rujnują kupiectwo. Coraz bardziej szerzące się wieści o bankructwach znajdują swe źródła w zaszarganiu się kupca w pożyczkach krótko — terminowych, wekslowych. Uzyskano wprawdzie kredyt średnio — terminowy który jest uciążliwym i na tak niedogodnych warunkach oddawany że ci kupcy którzy go zaciągnęli, dziś tego żałują. Związek czyni zabiegi w celu uzyskania pożyczki pod zastaw nieruchomości. Na skutek katastrofalnych przeżyć handlu pomorskiego wygotowano memoriał do władz, lecz dotąd żadna poprawa nie nastąpiła, a tymczasem nabywczość się stale zmniejsza, ponieważ rolnik nie kupuje, otrzymując nienormalne ceny za swe produkty. Związek dalej w interesie całego kupiectwa poczynił kroki, w celu szybszego załatwienia odwołań do komisji szacunkowej, wstrzymania egzekucji, w razie wniesienia odwołania obniżenia odsetek i kar za zwłokę, lecz i tu sprawa stoi na martwym punkcie. Tymczasem na nasz handel zamiast polepszenia, spadają nowe ciężary w postaci podatku drogowego. Zamiast

Tak wygląda towarowy znak ochronny wyrobów
Fabryki mydła Regera
Karol Sander
Poznań, Sew. Mielżyńskiego 23.

Przedziwny ten i nieprawdopodobny wypadek zainteresował niezwykle świat lekarski. Veale'a prześwietlano i badano. Nie uległo jednak najmniejszej wątpliwości, że kula w sercu tkwi i że najmniejsze jej poruszenie powinno było spowodować śmierć. Cudownie ocalałemu wrócono krótkie życie.

A jednak Veale żył wciąż, jakby kpiąc sobie ze zdrowego rozsądku. Miał niebywałe szczęście i przeżył tak 13 lat.

Ale wkońcu dobry los odwrócił się od niego. I ten, który ocalał z opresji, z której nikt żywy nie wyszedł — zmarł na zapalenie wyrostka robaczkowego!

Niezbadane są drogi jakimi chadza — Los!

30.000 szkół powszechnych

W nadchodzącym roku szkolnym 1931-32 z powodu wielkiego przyrostu liczby dzieci podlegających powszechnemu nauczaniu założonych ma być na terenie całego kraju około 400 nowych oddziałów szkół powszechnych. Liczba szkół powszechnych w Polsce przekroczy cyfrę 30.000.

Pachnące książki

nie w przenośni, ale dosłownie drukują obecnie w Stanach Zjednoczonych, co się osiąga przez zwilżanie papieru drukarskiego kazeiną. Kazeina sama przez się nie posiada miłego zapachu, ale podają ją pewnym zabiegom chemicznym, po których uzyskuje ona piękny aromat. Tak więc czytelnicy amerykańscy będą nabywać obecnie książki o rozmaitych poetycznie brzmiących zapachach.

spodziewanych dochodów z powyższego podatku, powstaną straty. Wszędzie protesty, właściciele nieruchomości swe pojazdy mechaniczne, powoduują zmniejszenie zapotrzebowania na benzynę i redukcję personelu samochodowego, przekazując ich funduszowi bezrobocia. Zniżka cen również rujnuje kupca. Przemysł który opłaca ogromnymi sumami idącymi w kilkanaście tysięcy złotych miesięcznie dyrektorów fabryk, nie jest w stanie kupcowi dać towaru tańszego, kupiec dokłada ze swe go funduszu. o ile go jeszcze posiada i powoli ale nieuchronnie zbliża się do bankructwa. Ceny się zniża na wszystkie artykuły, a równocześnie podwyższa na zapalki. Fatalnie na nasz handel odbiła się ostatnio nieszczęśliwa obniżka pensyj urzędniczych. Kupiec który swój ratunek i całą nadzieję pokładał w urzędniku, pozbawiony ich został przez obcięcie poborów urzędniczych o 15 proc. Konsumcja się kurczy, monopolnie mniej zarabiają, zmniejsza się obrót towarem, traci poczta, traci kolej, kupiec zwalnia personel, co zwiększa bezrobocie i w rezultacie miast spodziewanej oszczędności — znowu straty. Można w inny sposób przeprowadzić akcję oszczędzania, a w pierwszym rzędzie nie wysyłać ludzi zdolnych, młodych i pełnych sił na emeryturę. Utworzenie wolnych składów soli, podkreślono również jako krzywdzące kupiectwo. Dalej poruszone sprawę koncesyjną, apelowano do członków by prowadzili księgowość przez co unikną niesprawiedliwego oszacowania obrotu. Polecono by przy odwoływaniach w sprawie oszacowania, poproszono komisję odwoławczą o zawiadomienie odwołującego o dniu terminu, by zainteresowany mógł sam pojechać, lubawiadomić związek, by ten sprawę pomyślnie dla swego członka pokierował. W dyskusji bardzo ciekawej i obszerniej głos zabierali poszczególni członkowie, którzy wyrazili uznanie dla p. dyrektora za jego cenne uwagi, żałując się głównie na zmniejszenie konsumpcji, ogromne świadczenia, i pożyczki które swymi niemożliwymi warunkami stają się jedynie udręką oraz nożem na gardło kupca. Poruszone po zatem jeszcze kilka spraw wewnętrznych. Mimo wszystko apelowano by pracy organizacyjnej nie zaniedbywano i chociaż narazie niema widoków na poprawę, znosić ofiary i czekać aż lepsze jutro dla kupiectwa zabyśnie. Na tem zakończone obrady.

Przetarg przymusowy
W sobotę dnia 16. 5. 31 r. o godz. 12. sprzedam w Chojnicach na sali p. Jazdzewskiego przy Pl. św. Jerzego nr. 5 największej dającemu za gotówkę: ubranka, swetry, płaszcze, materiały na ubrania. Ponadto przy ul. Dworcowej nr. 58. o godz. 14-tej 1 szafę ogniotrwałą, 1 biurko, 1 lustro, 2 kanapy, obrazy, 1 maszynę do pisania, listwy, 1 wirówkę.
W. Kowalski
 Kom. sąd Chojnice 502

Przetarg przymusowy
W sobotę dnia 16. maja br. o godz. 9.30 sprzedam na podwórzu sped. Nowackiego ul. Dworcowa największej dającemu za gotówkę: **większą ilość:** tapet, ram, listew, ksiąg kontowych, bloków bonowych i rysunkowych, albumów, kalek, taśm do maszyn i t. d. różne przybory piśmienne i miernicze. Licytacja odbędzie się napewno.
Szeleziński
 komornik sądowy 85

Mieszkanie
1 pokój i kuchnia odstąpię temu, kto kupi meble. Zgłoszenia do ekspedycji *Dzien. Pom.*

Zgubiono
legitymację służbową, wykaz osobisty i kartę rowerową
Jan Prądziński,

Ogłoszenie:
Psy wszelkich ras tresowane - nietresowane, łaciuchowe, pokojowe, myśliwskie, sportowe, poleca śwłatowej sławy firma:
„CANISPORT“
 Kraków skrytka poczt. 299
 Również kupuje i zamienia.
 Na prospekt dołączyć znaczkami 50 groszy.

Na
tapety
 Z powodu usunięcia zapasów udzielam 10 — 25% rabatu.
W. Heyn,
 Pl. Jagielloński nr. 6.

Ogłoszenie:
Film! każdy kto się interesuje filmem bez względu na wiek i zawód niech poda adres i znaczek na odpowiedź.
Empefilm !! Kraków.

KINO NOWOŚCI

Tylko w piątek 15 bm.
 o godzinie 8.15

Apologia na cześć pokoju i potępienia największej hańby ludzkości - wojny!

Wielka Parada Francji
(Z Dymem Pożarów)

Ani zwycięstwo, ani pokój, ani miłość nie zatrą w pamięci tej nowej armji, jaka wyrosła na polach wszystkich prawie krajów Europy, armji białych krzyżów mogiłnych.

Jeden z najbardziej realistycznych, najbardziej emocjonujących filmów świata!

Jak największy wybór

Tapety Przeszło 250 gatunków na składzie, — od najtańszych do najwkwintniejszych.

Kolekcja okazowa na życzenie. Lisztewki do tapet, szlaki, (borty) szablony, farby, pokesty, lakiery.

Najkorzystniejsze źródło zakupu!
10% do 25% rabatu!

Drogerja i Handel Farb,
Braclia Hubert właśc. Julian Hubert
 Chojnice, Pomorze. Gdańska 18.
 Telefon 219. :: rok zał. 1894.

Obrazy narodowe
 Cud nad Wisłą
 Zaślubiny Polski z Morzem
 Rejtan na Sejmie Warszawskim
 Nie rzucim ziemi
 Hołd Pruski
 Bitwa pod Grunwaldem
 Konstytucja 3-go Maja
oraz obrazy religijne i krajobrazy
 w wielkim wyborze poleca
Księgarnia Dzien. Pomorskiego.

Ekspedycja samochodami i transport mebli
Polecam mój samochód ciężarowy do transportów każdego rodzaju.
B. Borkenhagen
 Chojnice, u. Dworcowa 7.
 Tel. 6.

Wyciąć i zachować!

Rozkład jazdy

Ważny od 15. maja 1931.

Chojnice — Tuchola — Laskowice

Chojnice	410	950	1448	1625	1914	2220
Silno	424	1007	1505	1641	1931	2239
Tuchola	457	1033	1530	1707	2001	2307
Laskowice	614	1140	—	1814	2113	023

Laskowice — Tuchola — Chojnice

Laskowice	525	820	1215	—	1817	2230
Tuchola	649	937	1325	1610	1934	2343
Silno	717	1006	1350	1642	2001	068
Chojnice	736	1025	1407	1702	2020	025

Chojnice - Czernsk — Czarnawoda — Starogard - Tczew

Chojnice	129	—	600	748	1045	1435	1500	1715	2025
Czernsk	—	545	638	818	1119	—	1535	1748	2100
Czarnawoda	—	606	657	—	1136	—	1554	1806	2117
Starogard	—	—	743	904	1220	—	—	1851	2201
Tczew	249	—	815	933	1251	1555	—	1923	2230

Tczew - Starogard — Czarnawoda — Czernsk - Chojnice

Tczew	025	126	232	—	705	945	1238	1459	—	1957	2314
Starogard	105	158	—	—	742	1020	—	1536	—	2032	2346
Czarnawoda	—	—	—	635	834	1109	—	1627	1608	2121	—
Czernsk	—	246	—	653	850	1125	—	1642	1625	2136	—
Chojnice	—	320	408	745	932	1207	1413	1721	—	2215	055

† tylko dla podróżujących do Niemiec.

P pociągi pospieszne. T pociągi transytowe z III. klasą dla Polski.

Chojnice — Nakło

Chojnice	434	800	1235	1510	1726
Kamień	506	836	1306	1542	1757
Sępólno	519	853	1324	1555	1812
Więcbork	545	922	1352	1621	1840
Mrocza	633	1014	1439	1717	1923
Nakło	652	1036	1458	1736	1942

Nakło — Chojnice

Nakło	433	715	1150	1516	1945
Mrocza	500	741	1211	1542	2006
Więcbork	543	823	1251	1632	2046
Sępólno	616	852	1323	1736	2118
Kamień	629	905	1335	1758	2130
Chojnice	710	945	1409	1839	2205

Chojnice — Kościerzyna — Kartuzy

Chojnice	503	750	1030	1443	1734
Brusy	548	834	1113	1526	1820
Dziemiany	616	903	1142	1553	1848
Lipusz	641	924	1203	1617	1913
Kościerzyna	711	955	1234	1646	1943
Kartuzy	829	1227	1538	1808	2108

Kartuzy — Kościerzyna — Chojnice

Kartuzy	355	620	1120	—	1545	2200
Kościerzyna	520	1005	1236	1452	1700	2301
Lipusz	552	1041	1308	1528	1732	—
Dziemiany	617	1104	1330	1554	1753	—
Brusy	645	1136	1357	1622	1821	—
Chojnice	726	1224	1439	1706	1905	—

Okolo 3 1/4 mórg łąki i roli do sprzedania.
 Rola i łąki położone są koło Rzeźni. Zgłosz. do eksp. *Dzien. Pom.*

Kupuję każdą ilość butelek od lemoniady i placę najwyższe ceny
Franciszek Hackert
 Chojnice, Człuchowska 66

Plecaki
 poleca
Księgarnia Dzien. Pomorskiego.

Jakość w wyprzedazy!

Oto główna zasada moich „Tanich Dni”. Dlatego korzysta licząca się z groszem Pani domu z moich „Tanich Dni” od 1 — 16 maja, gdyż dają one okazję nabycia dobrego w jakości towaru po cenach wyprzedazowych. — Wykorzystajcie te kilka dni a niewątpliwie **odniesiecie korzyści!**

Ludwik Rasch
Chojnice